

نقش ژنتیک، ژنومیک و تولید مثل در صنعت دامپروری و شیلات بر امنیت غذایی، محیط زیست و ملاحظات اقتصادی و اجتماعی

جواد رحمانی نیا¹، مهدی مخبر²

¹عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات علوم دام کشور: Javad_Rahmaninia@yahoo.com

²عضو هیئت علمی گروه علوم دام دانشگاه ارومیه

چکیده

گونه های دامی که امروزه در دسترس ما هستند، حاصل قرنهای اهلی شدن و توسعه و انتخاب طبیعی و مصنوعی هستند. این توسعه در قرن بیستم سبب ایجاد مرحله ای جدید در جریان ژنی دامی شد. اصلاح نژاد، امکان انتقال ماده ژنتیکی به سراسر دنیا و تکنولوژی های تولید مثلی از جمله مواردی بودند که به این جریان ژنی کمک کردند. جریان ژنی سبب توسعه نژادهای محدود شد و از آنجا که تمرکز برای تولید بیشتر شیر و گوشت سبب توسعه تعداد محدودی نژاد شد، تنوع ژنتیکی هم بخطر افتاد. از طرفی حساسیت به بیماری ها و شرایط آب و هوایی خاص بر عملکرد این دام ها موثر بود و از این طریق امنیت غذایی به مخاطره افتاده و پایداری دامپروری هم دستخوش تهدید قرار گرفت. در طی چندین دهه گذشته، از تست عملکرد و برآورد ارزش های اصلاحی که منحصرأباعت دستیابی به عملکرد بیشتر (بلحاظ مالی) به ازای هر واحد دام می گردد، استفاده شده است. این کار سبب ایجاد نژادهای یکنواخت تر شده است که بر خلاف اهداف مربوط به "تنوع ژنتیکی" است که در کنوانسیون تنوع زیستی دنبال می شود. لذا نقش ژنتیک در ملاحظات اقتصادی و اجتماعی و امنیت غذایی غیرقابل انکار است و باید جنبه های مختلف آن بررسی شود.

واژه های کلیدی: دامپروری پایدار، اصلاح دام، توسعه، امنیت غذایی